LÂHIK BİN HUMEYD

Tabiînin büyüklerinden, fıkıh âlimi ve muhaddis. İsmi Lâhık bin Humeyd bin Saîd bin Hâlid bin Kesir bin Hubeyş İbni Abdullah bin Sudûs es-Sudûsî el-Basrî'dir. Basra'da doğmuş ve büyümüştür. Uzun müddet sonra Horasan'a yerleşmiş ve orada 100 (m. 718) yılında vefât etmiştir. 101 veya 106'da vefât ettiği de rivâyet edilmiştir.

Lâhık bin Humeyd; Ebî Mûse'l-Eş'arî, Hazreti Hasen, Hazreti Muâviye, İmrân bin Husayn, Semure bin Cündeb, İbni Abbâs, Mugîre bin Şu'be, Ümm-ül-mü'minîn Hazreti Hâfsa, Ümmü Seleme, Enes bin Mâlik, Kays bin İbâd ve birçok hadîs âliminden hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Katâde, Enes bin Sîrîn, Ebû't-Teyyâh, Süleymân et-Teymî, Âsım el-Ahvel, Habîb bin eş-Şehîd, Ebû Hâşim er-Rummânî, İmrân bin Hudeyr, Nûh bin Rebîa, Yezîd bin Hayyân, Mukâtil bin Süleymân, Ebû Cerîr ve birçok Tabiînden zât da Lâhık bin Humeyd'den hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. İbni Sa'd, el-İclî, İbni Hirâş, O'nun sika (güvenilir, sağlam) Tabiînden, Basralı ve çok hadîs-i şerîf rivâyet eden bir zât olduğunu söylemişlerdir.

Lâhık bin Humeyd (radıyallahü anh) çok ibâdet eden, haramlardan sakınan, haramların kalbin zehiri olduğunu beyan eden bir mübârek zât idi. Va'z ve sohbetlerinde bütün mü'minlere de haramlardan sakınmağı tavsiye ederdi. İnsanların haramlardan sakınmaları, akılları ile ölçülürdü. En akıllı kimsenin Allahü teâlânın men ettiği, yasak ettiği şeylerden en çok sakınan kimse olduğunu beyan eden Lâhık bin Humeyd: "Akıllıların en akıllısı haramlardan en çok sakınan kimsedir" buyurmuşlardır. Çünkü akıl hak ile bâtılı ayıran bir mî'yâr, bir ölçüdür. Haramlara dalan bir kimsede âhıret aklı bulunmadığı açıktır. Zekâ ise akıldan daha başkadır. Lâhık bin Humeyd (radıyallahü anh) bunları beyanla "İnsanların en akıllısı olan kimse, haramlardan sakınması en şiddetli olan kimsedir" buyurmuştur.

Hakîki namaz kılmak se'âdetine eren büyük velîlerden olan Lâhık bin Humeyd, uzun uzun namaz kılar ve hiç boş vakit geçirdiği görülmezdi. Buyurdu ki: "Namazların en efdali kıyamı (ayakda durması) çok uzun olan namazlardır. İbâdetlerden en kıymetlisi en efdali de, haramlardan ve şüpheli şeylerden en çok sakınılarak yapılan ibâdetlerdir." Müslümanların ihtiyâçları için, onların menfaatları için çalışan

Lâhık bin Humeyd, dâima iyilik yapılmasını emrederdi. Buyurdu ki: “Alacaklından borcunu almaman mümkün ise bunu yap, alacağını alma. Hakkını, almayı hak ettikten sonra, bu hakkını alacaklına terk etmen, senin için büyük bir mükâfattır, âhırette senin için büyük bir ecir vardır.”

Fıkıh ve kelâm öğrenmeye çok ehemmiyet verirdi. Fıkıh ilmini bilmeden, hiçbir amelin doğru olmayacağını beyân ederdi. Buyurdu ki: “Bir kimsenin fıkıh öğrenmesi Kur’ân-ı kerîmi yeteri kadar öğrendikten sonra, tamamını ezberlemesinden daha fazîletlidir.”

İbni Abbâs’dan (radıyallahü anh) rivâyetinde İbni Abbâs (radıyallahü anh) buyurdu ki; “Resûlullahın (aleyhisselâm) bayrağı siyah, sancağı ise beyaz idi.”

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-3, sh. 112

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-11, sh. 171

3) Tehzîb-ül-esmâ cild-2, sh. 70